

ورزش: هدف یا وسیله؟

صمد رضایی راد

یکی از اساسی‌ترین مسائلی که بشر همواره با آن روبه‌رو بوده ورزش است. این واژه چنان با زندگی انسان‌ها، به‌خصوص جوانان، عجین شده که تصور جدایی از آن محال می‌نماید. با گذشت زمان و با پیشرفت بشر در تمام جنبه‌ها، تنوع ورزش‌ها و انگیزه‌های انجام آن نیز دگرگون شده است. اگر در گذشته، ورزش تنها به دومیدانی، وزنه‌برداری و کشتی خلاصه می‌شد، امروزه در قالب‌هایی نو، هر روز شکل و شمایلی جدید پیدا می‌کند. امروزه مهیج‌ترین و پرتطرف‌دارترین ورزش، فوتبال است.

روح تعاون، جوان‌مردی، نوع‌دوستی و کمک به ضعیفان از جمله آرمان‌های ورزش‌کاران واقعی است، اما در ورزش‌های پر تجمل، هم‌سو با تبلیغات سودجویانه و پرطمطراق کنونی خبری از این روحیه و صفا و صمیمیت نیست. به‌عکس، برای دست‌یابی به پیروزی، از هر وسیله غیرانسانی استفاده می‌شود، تا آن‌جا که به جرأت می‌توان ادعا کرد که اگر از بسیاری مجامع ورزشی کشور خودمان صرف‌نظر کنیم، ورزش‌کاران و تماشاچیان مسابقات ورزشی غالباً در اختیار ورزش و بلکه اگر دقیق‌تر بنگریم، اهداف سودجویانه و سیاست‌های غیر اخلاقی و انسانی پشت‌پرده استمارگران قرار گرفته‌اند.

فوتبال امروزی نوع جدیدی از برده‌داری در قرن بیستم است و شکل جدیدی از جنگ سرد. در حالی که بازی‌کنان این ورزش در زمین‌های به ظاهر سبز ورزشگاه‌های زیبا، به تکاپو می‌پردازند، عده‌ای از محیط‌های تاریک و دودگرفته به هدایت این صحنه‌ها مشغولند. تبلیغ کالاهای مصرفی، ترویج فرهنگ بی‌بندوباری، تضییع بهترین اوقات نسل جوان جامعه، زدوبندهای سیاسی و اقتصادی و بسیاری دیگر از جمله اهدافی است که در قالب ورزش خودنمایی می‌کند و بی‌سبب نیست که این همه برای ترغیب و تشویق نسل جوان به ورزش جار و جنجال می‌شود. آیا هدف از این همه تشویق و ترغیب واقعاً ترویج فرهنگ ورزشی است؟ آیا آنان که از پیروزی تیم مورد علاقه خود در یک مسابقه این همه شور و شغف از نهادشان برمی‌خیزد و تمام فرهنگ دینی و عرفی جامعه را زیر پا می‌گذارند، حقاً طرف‌دار ورزش‌اند؟ اکنون محبوب‌ترین الگوهای نوجوانان ما چهره‌های فوتبال‌اند و بیش‌تر وقت این نونهالان نسل انقلاب صرف تماشای مسابقات داخلی و خارجی می‌شود که در شبانه‌روز، بیش‌از هر برنامه دیگری، وقت تلویزیون را به خود اختصاص می‌دهد. برای پر کردن وقت جوانان پر شر و شور شود، آیا به راستی وسیله‌ای بهتر از این نیست؟ آیا نمی‌توان جوانان را - اگر پرداختن به ورزش برای آنان بیش از هر کار دیگری ضرورت دارد - به ورزش غیر استعماری واداشت؟

بیاییم درست بیندیشیم و فرهنگ جوان‌مردی و فتوت را بر ورزش کشورمان حاکم کنیم. بیاییم به ورزش به عنوان یک وسیله بنگریم، نه هدف؛ آن هم وسیله‌ای برای نیل به اهداف والای انسانی. بیاییم ورزش‌کارانمان پهلوانانی غیور بسازیم و حس دین‌داری و مردانگی را در تماشاچیان آن‌ها بیدار کنیم. بیاییم گردوخاکی را که از اغراض پلید دشمنان بر شیشه عینک‌هایمان نشسته پاک کنیم و دور و بر خود را بهتر ببینیم. بیاییم درست قضاوت کنیم و تحت تأثیر القاءات محیط قرار نگیریم....